

8.4 Hyvinvointipalvelut

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Hyvinvointipalveluiden tavoite on tarjota monipuolista vapaa-ajantoimintaa yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille yhteisöllisyyttä edistäen. Hyvinvointipalveluiden tavoite on lisätä Limingan kunnan veto-voimaisuutta asuinpaikkakuntana.

Hyvinvointipalvelut koostuvat nuoriso-, liikunta-, kirjasto-, kulttuuri- ja kansalaisopistopalveluista. Huolimatta hyvinvointipalveluiden pääasiallisesta suuntautumisesta vapaa-aikaan, ovat kaikki osat alueista kunnan lakisääteisiä peruspalveluja. Limingan kunnan hyvinvointipalveluissa kulmakiviä ovat kuntalaislähtöisyys ja saavutettavuuden matala kynnyks. Hyvinvointipalvelut vastaavat suurilta osin kunnan ennaltaehkäisevien palveluiden järjestämisestä. Liminkalaiset yhdistykset ovat tärkeä sidosryhmä hyvinvointipalveluiden järjestämisessä.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Hyvinvointipalvelut koskettavat kaiken ikäisiä kuntalaisia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi kuntalaisella on käytettävissä monipuoliset harrastamisen mahdollisuudet niin liikunnan kuin kulttuurin osalta. Kuntalaisia on kuultu, ja pyritty vastaamaan heidän odotuksiin ja toiveisiin. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli yhdyspintatyössä Pohteen suuntaan.

Hyvinvointipalveluiden henkilöstön kanssa palveluiden kehittämistyötä on jatkettu. Kehittämistoiminnan tueksi on valmisteltu vuodelle 2025 hanketta, jossa tavoitteena on vahvistaa perustyötä ja hyödyntää teknologisia työvälineitä mahdollisuuksien mukaisesti. Keskeistä on tehdä kehittämistyötä yhdessä henkilöstön kanssa. Työllisyysrahasto antoi myönteisen päätöksen 9 kuukauden hankkeesta.

Palveluiden järjestämistarpeessa on edelleen näkynyt kasvua ryhmätoiminnassa hyvinvointialueen aloittamisesta asti. Hyvinvointialueuudistuksen haasteita on saatu vuoden aikana osin selvitettyä yhdyspintatyöskentelyn avulla. Haasteita ei kuitenkaan ole pystytty ratkaisemaan ja ne kohdistuvat edelleen ikääntyvän väestön ohjaamisessa soveltuvaan ryhmätoimintaan. Yhdyspintatyöskentelyn haasteena on myös yhdyspintasopimuksen puuttuminen. Sopimus on valmistelussa hyvinvointialueella.

Limingan kunta on mukana Sillat - hankkeessa, jonka tavoitteena on tarjota matalan kynnyksen palvelupiste, josta mahdollistetaan erilaisten palvelujen saanti siirryttäessä koulutukseen tai työelämään. Jokaisessa palvelupisteessä hyödynnetään sekä lähipalveluja että digipalveluja. Hanke sijoituu 1.1.2024 - 31.12.2026 väliselle ajalle.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden kevät 2024 eteni kohtalaisen hyvin tavoitteiden mukaisesti. Nuorisopalveluissa nuorisotyöllä vahvistettiin lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla monipuolisesti eri palveluja erilaisilla nuorisotyönmenetelmillä kuten mm. ohjattua toimintaa kerhojen, retkien, koulunuorisotyön

ja tapahtumien kautta sekä järjestämällä nuorisotilatoimintaa. Etsivien nuorisotyöntekijöiden toimesta 16–29 v. nuorille tarjottiin matalankynnyksen moniammatillista toimintaa Lakeuden Sillat -hankkeen ohjaamotoiminnan kautta. Etsivä nuorisotyö tarjosi nuorille yksilö- ja ryhmäohjausta, sekä kartoitettiin erilaisia harrastusmahdollisuuksia, ammatteja, koulupaikkoja sekä tuettiin omasta hyvinvoinnista huolehtimista. Ohjaamotoiminnan alkaminen Lakeuden Sillat -toimintapisteellä on tuonut uusia asiakkaita walk in -toiminnan kautta. Myös verkostoyhteistyö on tiivistynyt ja lisännyt asiakkaiden ohjautumista etsivien nuorisotyöntekijöiden palveluihin. Matalan kynnyksen toiminta on myös helpottanut nuorten arkea, kun he ovat voineet hoitaa asioita yhden palvelupisteen kautta.

Nuorisotyössä pyrittiin pitämään nuorisotiloja auki mahdollisimman hyvin, mutta yhden työntekijän väheneminen edellisestä vuodesta vaikutti siihen, että iltojen määrää väheni yhdestä kahteen iltaan viikossa. Nuorisopalveluiden toiminnassa on pyritty vastaamaan nuoriin kohdistuneisiin tavoitteisiin mm. yhteisöllisyys, rasminvastaisuus ja päihteet. Näitä tavoitteita on pyritty saavuttamaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestämällä tapahtumia ja ohjattuja toimintoja nuorille.

Nuorten toiveita tiedusteltiin erilaisista toiminnoista ja sen pohjalta on pyritty järjestämään toiveiden mukaista toimintaa. Nuorison toiveisiin on vastattu kehittämällä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kesällä kokeiltiin ensimmäistä kertaa kesätoiminta tarjotinta, johon kerättiin eri toimijoiden lapsille ja nuorille järjestettävä toiminta. Tarjottimessa pyrittiin huomioimaan myös nuorten toiveita siten, että mahdollisimman moneen nuorten toiveeseen pystyttiin vastaamaan. Nuorten kulttuuritapahtumia kehitettiin syksyn nuorten bändi kilpailulla sekä nuorille suunnatulla konsertilla. Lisäksi nuorten osallistamista tapahtumien järjestämiseen harjoiteltiin nuorten diskoryhmällä, joka järjesti alakouluikäisten diskoja Tupoksessa.

Nuorisovaltuusto toiminnalla tuotiin nuorten ääntä kuuluviin erilaisten asiantuntija ryhmien jäsenenä kuten sivistys- ja hyvinvointilautakunta, liikenneturvallisuusryhmä, ja lapsiystävällinen kunta -toiminta. Lisäksi nuorisovaltuusto järjesti nuorille salibandyturnauksen ja oli yhteistyö tahoina ja tukijana erilaisissa tapahtumissa.

Nuorten kesätyöllistämässä työllistettiin 2008 syntyneitä, joista työllistyi 74 yritykseen ja 89 kuntaan.

Nuorisopalveluiden toiminnassa oli n. 11106 kohtaamista nuorten kanssa. Nuorisotyö lukuina vuonna 2024:

- Nuorisotilatoiminta: 179 toimintakertaa, 2096 osallistujaa
- Koulussa tapahtuva nuorisotyö: 101 toimintakertaa, 3930 osallistujaa
- Tapahtumat: 21 tapahtumaa, 2143 osallistujaa
- Retket: 4 retkeä, 183 osallistujaa
- Kerhot: 12 toimintakertaa, 55 osallistujaa
- Osallisuustoiminta: 10 tapaamista, 58 osallistujaa
- Muu toiminta: 12 toimintakertaa, 530 osallistujaa

Erytisnuorisotyö: ryhmätoimintoja 67 toimintakertaa, joissa 683 osallistujaa. Yksilötapaamisissa kohdattiin 98 asiakasta. Asiakkuuden kesto vaihtelee yksilötapaamisissa asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Nuorten kohtaaminen ikäluokittain: 7–12-vuotiaat 4494, 13–17-vuotiaat 4471 ja yli 17-vuotiaat 730

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden rakenne muuttui vuoden 2024 alusta siten, että aiemmin liikelaitoksen alaisuudessa ollut liikuntapaikkojen kunnossapito sisällytettiin osaksi liikuntapalveluiden yksikköä. Muutoksen yhteydessä liikuntapalveluiden henkilöstömäärä kasvoi kolmella työntekijällä. Muutoksen tavoitteena oli tuoda liikunnan olosuhdetyö tiiviimmin kunnassa tehtävään liikunnanedistämistyöhön. Muutoksen on nähty kehittävän positiivisesti liikuntapalveluiden kokonaisuutta niin työntekijöiden kuin palveluyksikön sidosryhmäläisten keskuudessa.

Liikuntapalveluiden hyte-työssä vuoden 2024 painopisteet ovat olleet liikkumattomuuden poistamisessa matalan kynnyksen palveluiden tarjoamisen kautta sekä ryhmätoimintojen edelleen kehittämiseksi. Työkäisten kuntalaisten neuvontapalveluita laajennettiin vuoden aikana ottamalla Terve Päivä -etäelintapaneuvonnan käyttöön otolla syksystä alkaen. Kuntalaisille maksuttoman liikunta- ja elintapaneuvonnan kautta tavoitettiin yhteensä 206 asiakasta eri ikäryhmistä. Yhteensä liikunta- ja elintapaneuvonnan yksilöohjauksen tapaamiskäyntikertoja kertyi vuoden aikana 385.

Liikuntapalveluiden toimintaan kuuluivat vuoden aikana myös erilaiset lajikokeilu- ja liikuntaryhmät, joiden kautta tavoitettiin 237 yksittäistä osallistujaa. Suositumpana ryhmänä vuoden aikana oli viikonlopun perheliikuntavuoro, johon yhdelle kerralle osallistui keskimääräin 85 lasta ja aikuista. Yhteensä osallistumiskertoja liikuntapalveluiden järjestämiin ryhmiin kertyi vuoden aikana 5166.

Vuoden 2024 aikana liikunnan olosuhteiden merkitystä pyrittiin kehittämään muun muassa kävijäseurannalla. Kävijätietojen perusteella kuntosaliharjoittelun suosio näkyi vahvana, sillä pelkästään Linnukka-hallin kuntosalille kirjattiin vuoden aikana 23900 käyntikertaa. Kuntosaleille (Linnukka-halli ja Tuiskula) hankittiin vuoden aikana yhteensä 1206 käyttöoikeutta. Ulkoliikuntamahdollisuuksista kävijälaskentaa on toteutettu Rantakylän virkistysalueella, jossa avantouintipaikalla vierailtiin talviuintikauden aikana yhteensä 4500 kerran verran. Lumettoman ajan lajeista frisbeegolf pysyi edelleen hyvin suosittuna. Rantakylän radan kävijälaskuriin rekisteröityi toimintakauden ajalta yhteensä 6500 käyntikertaa.

Liikkumishojelman valmistelua jatkettiin myös vuoden 2024 aikana ja se on tavoitteena saada valmiiksi vuoden 2025 aikana, jolloin myös nykyinen liikuntapalvelusuunnitelman voimassaolo päättyy. Ohjelman työstämiseen on saatu vuoden aikana lisämateriaalia muun muassa työikäisille suunnatusta hyvinvointikyselystä ja varhaiskasvatustilaisuuksille lapsille ja lapsiperheille suunnatun Liikkua ikä - kaikki hankkeen avulla.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluissa lainaus- ja kävijäluvut jatkoivat kasvuaan. Yhtenä syynä voidaan pitää Tupoksen yksikön omatoimipalvelua sekä toisaalta myös Oulun kirjastoaineistojen kellutusta muissa OUTI-kirjastoissa remontin vuoksi. Kokonaislainausmäärä oli 269 637, josta lasten ja nuorten lainojen osuus oli 61%. E-lainoja oli 24 557 kpl ja verkkokäyntejä 80 702. Kävijämäärä yhteensä kirjastoissa oli 115 785, josta Tupoksen osuus n. 30%. Tapahtumia ja kirjastonkäytön opeuksia kirjastoilla järjestettiin 56 kpl ja niihin osallistui yhteensä 5669 henkilöä.

Kulttuuri- ja museopalvelut

Tapahtumatuotanto oli ensimmäistä kertaa kokonaan Hyvinvointipalveluiden vastuulla. Vuoden aikana tapahtumiin myytiin yhteensä n. 1700 pääsylippua, minkä lisäksi järjestettiin useita maksuttomia tapahtumia. Tapahtumat houkuttelivat Liminkaan vierailijoita lähialueilta, saavutettavuutta ja tarjontaa kiitettiin. Abrahamin kulttuuripuiston kesätapahtumat jäivät valitettavan vähäisiksi ja siihen tulisi jatkossa panostaa. Yhdessä liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa järjestetty Aksön-päivän iltakonsertti oli menestys ja sille toivottiin jatkoa. Samoin yhdessä Rantalakeus-kuntien kanssa järjestetyille Rantalakeus Rokille.

Museoalueella järjestettiin Vilho Lampi -museon perusnäyttelyn lisäksi 2 vierasnäyttelyä, jotka keräsivät yhteensä n. 2000 kävijää. Touko- ja elokuussa pystyimme tarjoamaan opastettuja vierailuja kunnan esi- ja perusopetukseen, sekä muille vieraillemme.

Valtakunnallisen taiteilijamuseoverkoston kokous järjestettiin elokuussa Limingan museoalueella ja saimme arvokasta kokemusta yhteistyön laajentamisesta, joka näkyy 2025 yhteisenä hankkeena.

Kulttuuripalveluissa pääpaino oli tulevan kulttuuripääkaupunkivuoden valmisteluissa. Liminkaan on tulossa laaja kattaus erilaisia tapahtumia ja myös yhdistyksiä ja kuntalaisryhmiä on rohkaistu ja opastettu hakemaan mukaan kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmakattaukseen.

Matalan kynnyksen palvelupiste Sillat -hanke

Lakeuden alueen matalan kynnyksen palvelupiste- hankkeen Limingassa palvelupiste avattiin toukuussa 2024. Palvelupisteen sisällä toimii nuorten ohjaamo, joka vastaa laissa säädettyyn nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalveluun. Laki tuli voimaan 1.1.2025 ja Limingassa ollaan hankkeen ansiosta hyvin ajan tasalla yhteispalvelun järjestämisessä. Palvelupisteellä on vuoden 2024 aikana ollut edustettuna työllisyys-, nuoriso- ja liikuntapalvelut, hyvinvointialueelta sosiaalipalvelut, muista Oulun alueen hankkeista uravalmennus sekä Kelan etäpalvelupiste. Hankkeen ensimmäisenä toimintavuotena palvelupistetoimintatapa on saanut hyvän jalansijan työntekijöiden arjessa ja se on koettu hyödylliseksi sekä kaikkien työntekijöiden työtä tehostavaksi toimintamalliksi. Esimerkiksi työllisyyspalvelut on hyödyntänyt hankkeen tuomia mahdollisuuksia tehokkaasti ja hanketyöntekijä on ollut asiakkaiden tukena työhakemusten ja ansioluetteloiden tekemisessä. Digipalveluista eniten käytettynä on ollut Kelan etäpalvelu, jota asiakas voi käyttää yksin tai tarvittaessa työntekijän avustuksella. Työntekijät ovat aloittaneet perehtymisen Pohteen digitaalisiin palveluihin ja loppuvuodesta 2024 pidettiin yhteistyössä Vuolle Settlementin kanssa ensimmäinen digikahvila, jossa opastettiin niiden käyttöä kuntalaisille. Oulun talousneuvola on myös pitänyt vuonna 2024 pop up -vastaanottoa palvelupisteellä, ja näin talousneuvola on ollut myös liminkalaisille helpommin saavutettavissa.

Kansalaisopisto

Vuonna 2024 Kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnat eriytyivät toisistaan kansalaisopistotoiminnan siirtyessä hyvinvointipalveluihin. Kansalaisopistossa jatkettiin laadukkaan taiteenperusopetuksen ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tarjoamista. Kansalaisopiston toimintaperiaatteisiin kuuluvat osallisuuden, alueellisen yhteistyön ja näkyvyyden lisääminen ja vahvistaminen Lakeuden kansalaisopiston toiminta-alueella. Kansalaisopistossa noudatetaan voimassa olevia opetussuunnitelmia, toimintaa arvioidaan vuosittain ja sen perusteella tehdään kehittämistoimenpiteitä. Innovatiivisuus ja oppimisen ilo kuuluvat keskeisesti opiston toimintakulttuuriin.

Toimintaympäristöanalyysi

Toiminnan kehittämisen toteutuminen

Liikuntapalveluihin liittyvien toimintojen kehittämistoimenpiteet ovat olleet vuoden 2024 kokonaisuutena onnistuneita – liikuntapaikkojen kunnossapidon integroituminen osaksi toimintaa on onnistunut hyvin, palveluiden tarjontaa on pystytty laajentamaan niin neuvontapalveluiden kuin ryhmätoimintojen osalta. Lisäksi liikunnan yhdenvertaisia mahdollisuuksia on pystytty edistämään muun muassa lajikokeiluiden sekä poikkihallinnollisesti tapahtuvan työn avulla.

Kirjastopalveluissa omatoimipalveluiden osuus nousi Tupoksen myötä, molemmat kirjastot ovat kuntalaisten käytössä ympäri viikon. E-aineistopalveluissa suurin muutos oli valmistautuminen valtakunnalliseen e-kirjastoon, joka otettiin käyttöön vuoden 2025 alusta.

Museo- ja kulttuuripalveluissa laajennettiin alueellista ja valtakunnallista verkostoitumista Taiteilijamuseo-, Marrastulet- ja Rantalakeus Rokki-hankkeiden myötä.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävän museoalueen rakennusten kunnossapitoon tulee panostaa. Kunnostussuunnitelman ja aikataulutuksen valmistelu aloitettiin loppuvuodesta. Tavoitteena on, että tehdään pitkän tähtäyksen suunnitelma tuleville vuosille ja että talousarvioissa varataan investointeihin rahoitusta. Vuonna 2026 Liminka on osa Euroopan kulttuuripääkaupunkialuetta ja vuonna 2027 kuntamme täyttää 550 vuotta.

Talouden toteutuminen 2024

Tuloslaskelma (Ulk./Sis./Kesk.)	TP 2023	TA 2024	TOT 1-12/2024	TOT-TA € 2024	TOT% 2024	Muutos % 2023-2024
TOIMINTATUOTOT	255 647	366 300	325 450	-40 850	88,8 %	27,3 %
Myyntituotot	49 461	79 000	44 414	-34 586	56,2 %	-10,2 %
Maksutuotot	107 929	113 000	144 404	31 404	127,8 %	33,8 %
Tuet ja avustukset	54 332	153 000	89 261	-63 739	58,3 %	64,3 %
Muut toimintatuotot	43 924	21 300	47 370	26 070	222,4 %	7,8 %
TOIMINTAKULUT	-3 050 363	-3 408 893	-3 221 766	187 128	94,5 %	5,6 %
Henkilöstökulut	-974 045	-1 183 093	-1 141 585	41 508	96,5 %	17,2 %
Palvelujen ostot	-822 762	-760 000	-591 604	168 396	77,8 %	-28,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-118 049	-175 500	-202 669	-27 169	115,5 %	71,7 %
Avustukset	-191 413	-220 000	-203 167	16 833	92,3 %	6,1 %
Muut toimintakulut	-944 094	-1 070 300	-1 082 741	-12 441	101,2 %	14,7 %
TOIMINTAKATE	-2 794 717	-3 042 593	-2 896 316	146 277	95,2 %	3,6 %

Hyvinvointipalveluiden talouden toteuma oli 95,2%. Toimintakate jäi 146 000 euroa plussalle. Tuloja ei toteutunut arvion mukaisesti. Toimintakulut alittuivat palveluiden ostoissa ja henkilöstökuluissa. Aineissa ja tarvikkeissa ylitystä oli 15 % verran.

Kokonaisuutena pysyttiin budjetissa, vaikka tapahtuma- ja kulttuuripalveluissa oli pieni ylitys.

Nuorten kesätyöllistämässä budjettiin jäi 19293€, koska ikäryhmästä 163/217 käytti kunnan kesätyötukea. Kesätyöllistämiseen varataan eurot avustukset kustannuspaikalta.

Palvelualueen keskeisten muutosten ja toimenpiteiden toteutuminen toimintavuoden 2024 aikana

Liikuntapalveluiden keskeisin muutos toimintavuoden aikana oli liikelaitokselta siirretyn kunnossa-pidon integrointi osaksi palveluyksikön toimintoja. Muutos on ollut onnistunut taloudellisin mittareiden lisäksi myös työntekijöiden sekä palveluyksikön sidosryhmiltä saatujen kokemusten perusteella.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhdyspintatyöskentelyssä edistyttiin toimintavuoden aikana ja muun muassa asiakkaiden ohjaantumista eri toimintoihin on pystytty selkeyttämään. Yhdyspintatyön etenemistä haastaa hyvinvointialueella tapahtuvat jatkuvat muutokset ja yhdyshenkilöiden puute.

Liikunnan vaikutusarvioinnin kehittämisessä tapahtui vuoden 2024 aikana edistymistä käyttö- ja kävijäseurannan osalta. Tämä luo hyvää alustaa vaikutusarviointitoimintamallin jatkojalostamiselle.

Kirjasto koetaan kuntalaisten kannalta tärkeänä lähipalveluna ja vuoden aikana huolta herättivät suunnitelmat palveluverkon ja henkilöstön mahdollisesta vähentämisestä.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Liikuntapalveluissa vuoden 2024 toimintasuunnitelman keskiössä olivat liikkumisen mahdollisuuksien parantaminen, matalan kynnyksen palveluiden laajentaminen sekä olosuhteiden kehittäminen. Limingassa tarjottaviin liikuntapalveluihin löysi muun muassa ryhmätoiminnassa edellistä toimintakautta enemmän asiakkaita, joka osaltaan kertoo myös yhden toimintasuunnitelman kohdan, kuntalaisille tehtävän viestinnän kehittämisen, parantuneen. Kokonaisuutena näihin suunnitelman tavoitteisiin on pystytty toimintavuoden aikana vastaamaan hyvin.

Kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluissa pystyttiin noudattamaan laadittua toimintasuunnitelmaa.

Palvelualueen strategisten tavoitteiden toteutuminen

Koko palvelualueella pyritään tarjoamaan matalan kynnyksen ennaltaehkäiseviä palveluja monipuolisesti kaikki kuntalaiset huomioiden. Tähän pystyttiin resurssit huomioiden vastaamaan hyvin.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutuminen

Hyvinvointipalveluiden henkilöstön koulutussuunnitelma toteutui suunnitelman mukaisesti.

Riskienhallinnan toteutuminen

Kirjasto-, museo- ja kulttuuripalveluissa vältyttiin toimintavuonna tapaturmilta.

Nuorisopalveluissa vältyttiin toimintavuonna tapaturmilta.